

άρχη του 'Οκτωβρ. 1828, κινήσά τον Ναυαρίνο, ο Γάλλος στρατηγός Μαζών ενεργούσε επώδυνα τον Γαλλικό αποδοτικό σόματος. Έξαρνα εφάφη νάχαται ο Ίμβραήμ Πασάς, πεδός, συνοδευόμενος μόνο από τὸν διεργνημό του. 'Ο Αιγύπτιος στρατηλάτης ήταν κοντότατος, ὡς 38 ἔτην, πλὴν γεροδυναμὸς, με κόκκινη γενειάδα, βλογιοκοιμένους, σκιδρωτὸς καὶ με σπληνὸ βλέμμα. Κοκκαστής.

'Ο Μαζών τοῦ ἔστειλε γρήγορα δύο καλὰ ἄλογα. 'Ἐταί ὁ Ίμβραήμ καὶ ὁ δραγομάνος του ἔφτασαν ἐφικτοί, καὶ ἀφοῦ ἀλλάσανε τοὺς τυπικοὺς χαιρετισμοὺς, ὁ Γάλλος στρατηγὸς ἔπηρε μαζί του τὸν Αἰγύπτιο ἀνάδελφὸ του, καὶ ἄρχισε τὴν ἐπιθεώρησι. Τριγύρω τους ἔσαν συναγείη πολλοὶ Ἕλληνες στρατιώτες, γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὸ προτομανεὶς γι' αὐτοὺς στρατιωτικὸ θέαμα...

'Ἐξαρνα ἔφτασε καὶ ὁ Νιχηταρὰς με τὰ παλληκάρια του, φίλο-περιεργὸς καὶ αὐτός, καὶ ἔπισης ἀρροσώλητος θεατής. Ψηλὸς τὸ ἀνάστημα ὁ Τορκοκόγος στρατηγός, ἀδυνατισμένος ἀπο μακρὰ ἀρρώστεια πλὴν ἔχε περῶσει, με τις ἀπλές φτωχικὲς πιστὲς του στὸ σελᾶχι, καὶ με τὸ τρομερὸ ματιὰν τὸν στὸ πνεύρο. 'Ο Νιχηταρὰς ἔφτασε ἀκριβῶς τὴ στιγμή πλὴν ὁ Ίμβραήμ ἀντιπερνεύσε ἀγέφυρος. 'Ὅσπου τὸ γοργὸ Ἀραβικὸ βλέμμα τὸν εἶδε τὸ Νιχηταρὰ καὶ κατάλαβε ὅτι ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀρχηγούς τὸν ἔχθρον του. Στὰ χεῖλη τοῦ Αἰγυπτίου στρατηλάτη φάνηκε τότε, ἕνα περιπατικὸ χαμόγελο καὶ ἡ καταρροετικὴ ματιὰ πλὴν ἔβριξε στὸ Νιχηταρὰ ἦταν σάν γάλαξας: — «Κιττάζε πὸς με τιμὸν ἕμενα ὁ Φάραγκ! 'Ἐνο ἔσνα, κατομοίη μου, δὲν εἰς λογαριάζε κανέναν» β.

Θύμισε ὁ Τορκοκόγος, κεντήθηκε ἡ φιλοτιμία του, καὶ ἡ ματιὲς πλὴν ἔβριξε στὸν Ίμβραήμ ἦταν τόσο ἀγριές, πλὴν τὸν ἀναγκάσαν νὰ κατεβῆσιν τὰ μάτια του, ὁ Αἰγύπτιος. Σὲ μὴ στιγμή μάλιστα ὁ Νιχηταρὰς ἔβαλε τὸ χεῖρ στὸ σπαθί του, σάν νάθελε νὰ χυμῆσιν στὸν Πασά καὶ νὰ τοῦ κόψῃ τὸ κεφάλι. Κρατήθηκε ὅμως καὶ προφύθηκε ἐπιδεικτικὰ, ὥστε νὰ τὸν ἴδῃ ὁ Μαζών. Αἰδέως ἕνας Ἕλληλος συνταγματάρχης τὸν ἐπρόσβλε, ἔβριξε κοντὰ του, τοῦ ἔβριξε τὸ χεῖρ, τοῦ μίσησε με φίλικὲς ἐκφράσεις, καὶ τοῦ ἐπρόσβλε ἕνα ἄλογο γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἐπιθεώρησι ζυμπῶς. 'Ἄλλ' ὁ Νιχηταρὰς δὲν ἔδραχτε.

Μετὸ τὸ τέλος τῆς ἐπιθεώρησης, δύο ἄλλοι ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ἔβησαν στὸ Νιχηταρὰ καὶ, ἐκ μέρους τοῦ στρατάρχου Μαζώνος, ἐξήρσαν συναγνώριμν πλὴν δὲν τὸν ἐπρόσβλεν ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή.

***

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τῆς Ἑλλάδος, ὁ Νιχηταρὰς ἀνακατείνηκε στὴ στρατιωτικοπολιτικὴ κίνησι τῆς χώρας, καὶ ὄχιως ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀρχηγούς τοῦ ρωσοφιλοῦ κόμματος, τὸν λεγομένου Ν α π α ἰ ο ν. 'Ο Ρώσος πρεσβύτερος παρέσθρε τότε τὸν ἀπλοῦδὸ πολεμιστὴ σὲ ἐνεργείες, ἡ ὁποῖες ἐνὸ ἐγγίνονταν με τὴν ἀρμίστιν ν' ἀπελευθερώσῃ ἡ Μακεδονία, ὁ παραμιστὸς τὸς σκοπὸς ἦταν ὁ ἔξαναγκασμὸς τοῦ 'Οθωμανοῦ ἀρραίτησι, γιὰ νὰ γίνῃ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ἕνας Ρώσος πρίγκιψ!

'Ο Νιχηταρὰς ὅμως δὲν ἦταν ἐν γνώσει τὸν ρωσοφίλων αὐτὸν σχεδίου. Στὰ 1839 ἡ Κυβέρνησις τὸν συνέλαβε, ἀλλ' ἡ ἐνοχὴ του δὲν ἀπεδείχθη. 'Ἐν τοῖσις, κατεδικάζθη εἰς φυλάκισιν 18 μηνῶν, καὶ τὸν ἔκλεισαν σὲς φυλάξαι τῆς Αἰγύπτου. 'Απὸ τὰ μνηστρομῶνα ἐκεῖνο ὁ Νιχηταρὰς ὁ Τορκοκόγος, ὁ Σ Α Χ Ι Λ Λ Ε Σ ὁ Σ τ ο Ὑ Α γ Ὠ ς ε ς, βγήκε σχεδὸν τυρλὸς καὶ ὄστερα ἀπὸ λίγα χρόνια πέθανε φτωχότατος. Τὸν θύσανεν με συνεισφορά!

ΜΙΚΡΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΤΑ ΑΓΓΕΛΕΤΗΡΙΑ ΓΑΜΩΝ

Μέχρι τοῦ 1744, τὰ ἀγγελετήρια γάμων ἦσαν ἐντέλως ἀγνωστοα. Κατὰ τὸ ἔτος ὅμως αὐτό, κίσιος Γάλλος εὐγενής, προκειμένου νὰ ἀναγγεῖλῃ τοὺς γάμους τοῦ ποῦ του, ἀντὶ νὰ πᾶν ὁ ἴδιος στὰ σπιτία τὸν φίλον του, ὅπως γινόνται ὡς τότε, ἀσκήτησε νὰ τυπώσῃ μερικὰ ἐντυπα ὡς ἑξῆς:

'Ο κύριος καὶ ἡ κυρία ντὲ Που ἔχουν τὴν τιμὴ νὰ οἶς ἀναγγεῖλουν τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ των, μαρκησίον ντὲ Που, μετὰ τῆς δεσποινίδος ντὲ Μαρὸς.

'Ἐκτοτε ἡ συνήθεια αὕτη ἐγενεταῖθη σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη.

ΓΑΣΚΩΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

- 'Ο οἶος ἔχει φειρες, νομῆε πὸς ὄλοι ἔχουν μαγορία.
- Φίλος ὄλον, φίλος κανενός.
- Μὴ σκοτώνῃς τὴν κόττι γιὰ νὰ τῆς λάρως τ' αἰγὸ.
- Ἄνω πρῶτος, μῖα τελευταῖος.
- Γερὸς σκῆλος ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ ἀρρωστὸ ἄνθρωπο.
- 'Οποι ἀπόχρη πετεινός, ἡ κόττι δὲν ποτεῖ νὰ τραγουδά.
- 'Ο κιαρὸς, ἡ γινγαῖα καὶ ἡ τὶχὴ ἀλλάζουν με τὸ φενάρι.
- Μὴν διαλέγῃς ποτὲ χωροφίλια γιὰ φίλο καὶ ἱταὶ γιὰ κωταρῆνο.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Ο ΑΠΙΣΤΟΣ ΤΡΟΒΑΔΟΥΡΟΣ

'Ἐκλαγε ἡ κόρη, ἔκλαγε ἀκατάπαστα με θεομὰ δάκρυα, κλεισμένη μέσα στὸν πύργο τὸν ψηλὸ.

'Ἡ ὄραια πυργοδέσποινα ἦταν διωμόναχι καὶ θρηνοῦσε τὴ μοίη της.

'Ο πατέρας της, γενναῖος σταυροφόρος, πρὶν φύγῃ γιὰ τὴν Παλαιστίνη, ὅπου πῆγε νὰ ἐξοντώσῃ τοὺς βαρβάρους, τὴν κλειδώσε μέσα στὸν ψηλὸ πύργο του καὶ πῆρε μαζί του τὰ κλειδιά.

'Ο γενναῖος ἱππότης ἔχε λάβει τόσες προφυλάξεις, γιὰτὶ τὸν ἐβασάνιζε ἕνας μεγάλος φόβος. Φοβότανε μήπως ἡ κόρη του μένοντι μόνη τῆς καλῆσι κοντὰ τῆς τὸν Ζωνίαν ντὲ Βαλζουρῶ, τὸν ὄμοιο καὶ ἀντροπὴ ἱππότη, πλὴν τὸν ἀρροσῶσε ἀπὸ καιρὸ τρολλά.

Κι' ἀλήθεια, ἡ ὄραια κόρη δὲν ἔβγαζε ὄφτε μὴ στιγμή ἀπ' τὸν ὄμο τῆς τὸν ὄμοιο ἱππότη με τὴ μεταστροφή σπολή, πλὴν τὰ κατορῶσά του τὸν ἔβαν φημιστὸ σ' ὅλη τὴν οἰκομένη. Ἄλλὰ τί νὰ κᾶν; 'Ἡ πόρτα τοῦ κάστρου κωμωμένη ἀπὸ τοῖφύλλο σπῶμα σπῶνον καὶ τὰ κλειδιά του ἔβαν σκειδωμέν μαζί με τὸν ἱππότη στὴν Παλαιστίνη...

'Ἐξῆ μέρες καὶ ἔξη νύχτες ὁ νέος καὶ ὄμοιος Ζωνίαν ντὲ Βαλζουρῶ, μεταμμερισμένος σὲ τροβαδοῦρο γιὰ μὴν τὸν γνωρίσσουν, τριγυρῶσε κάτω ἀπὸ τὸν πύργο, περιμένοντας νὰ φανῇ ἡ πυργοδέσποινα.

Τριγυρῶσε ἀγνώστος καὶ τραγοῦδοῖσε πάντα τὸ ἴδιον τραγοῦδι:

*Μεράδα μετὰ τὸ δλόχρυσα μαλλιά,
ἔλα μετὲ στὴ θεομὴ μου ἀγκαλιά
πὸν μέρα-νύχτα σὲ προσμένει.
Στὰ πόδια σου σάν σκλάβος θὰ σερβῶ,
κι' ἄς ἦτανε γραφτὸ μου νὰ χαθῶ
γιὰ χάρι σου, ὄραια φυλακισμένη!*

Ἐκεῖνις ὄμοιος ἔκλαγε πάντα με πῶνα δάκρυα καὶ μετὰ τὰ κλαμῶσά της δὲν μπορούσε ν' ἀκούσῃ τὸ τραγοῦδι τοῦ παιητικὸυ τροβαδοῦρου.

***

Ροζμεινὸν, εἶπε τὴν ἑκτὴ μέρα στὴν ἐστητέριά της ἡ ὄραια κόρη, μοῦ φαίνεται πὸς ἄκουο μα παρασπῶνασιν φωνὴ νὰ τραγοῦδά. Ποῦς εἶνε; 'Ἡ Ροζμεινὸν πῆγε κοντὰ στὸ παράθυρο, κᾶττιζε ἔξω καὶ ἀποκρίθηκε:

— Θαρρὸ πὸς εἶνε κάποιος φτωχὸς τροβαδοῦρος καὶ γυροῦει ἐλεημοσίνη...

— Καὶ θὰ τὸν ἀρροσῶ με τὸ δυστυχημένο νὰ φύγῃ χωρὶς νὰ τοῦ δώσωμε τίποτε; εἶπε ἡ ψυχρότην κόρη.

Καὶ προχώρησε αἰδέως στὸ παράθυρο γιὰ νὰ ρίξῃ ἕνα νόμισμα στὸ φτωχὸ τραγοῦδιστή...

***

Ἐκεῖνος ἐξακολούθησε πάντα τὸ φλογερό του τραγοῦδι.

— Παναγιά μου! φώναζε ἡ νέα σάν τὸν ἔκουσε. Αὐτὴ ἡ φωνὴ μοῦ φαίνεται πὸς εἶνε τοῦ ἱππότη Ζωνίαν ντὲ Βαλζουρῶ...

Καὶ γυροῦντας στὴν ἐστητέριά της τὴ ρώτησε:

— Ροζμεινὸν, δὲν σοῦ φαίνεται γνώριμη αὕτη ἡ φωνή;

— 'Ὁ νὰ καὶ; Ἐκράξε καὶ αὕτη. Εἶνε ἡ φωνὴ τοῦ ἱππότη Ζωνίαν...

'Ἡ νέα ἔπρεσε αἰδέως λιπόθυμη... Νάμν τόσο κοντὰ ὁ ἀγνωστὸς της καὶ νὰ μὴ μπορῇ νὰ τὸν ἀντιμῶσῃ, αὐτὸ ἦταν φοβερό!

***

'Ὅταν ἡ πυργοδέσποινα συνήλα, ζήγωσε πάλι στὸ παράθυρο καὶ ἔβλεπε ἐκεῖ με τὰ μάτια κωρφομένα στὰ δακτὰ του. Ἄλλὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ τρεῖξῃ κοντὰ του, ἀφοῦ τὰ κλειδιά τῆς βαρεῖας σιδερένιας πόρτας τᾶξε λάβει μαζί του ὁ φυλοπότης πατέρας της.

Καὶ ἔτσι ἡ κόρη ἔβλεπε ἀπάνω καὶ ὁ τροβαδοῦρος ἀναστεναίε ἀποκάτω. 'Ἐπὶ τέλους ἡ κόρη δὲν μπορῶσε νὰ βυστάξῃ περισσότερο τὸ χωρισμὸ.

— Ἐρχομαι! Περιμένε με! φώναζε μὴ μέρα στὸν τροβαδοῦρο, Καὶ μονομῶς πῆδρε κάτω ἀπὸ τὸ ψηλὸ παράθυρο.

***

Μὰ ὅταν βρέθηκε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἐρωτευμένου τροβαδοῦρου πλὴν τὴν ῥεπῆμεν τόσο ἀνεύχονα, τὸ πρῶσπολ τῆς ἦταν ἔσχατισμένο καὶ τὸ ἕνα πόδι σπασμένο ἀπὸ τοὺς μακροὺς βράχους καὶ τ' ἀγκάθια...

Τότε ὁ τρογοῦδοστὴς τὴν πλάγμισε λιπόθυμη ἀπάνω στὰ χορτᾶμα, τὴν κᾶττιζε κωρποσὸ καὶ φημιστὸς:

— Α, φτωχὴ πυργοδέσποινα, πὸς ἀσχημῶρες ἔσαι! Τί νὰ σὲ κάμω τώρα ἐγὼ σὲ τέτοια κατάντια;...

Καὶ ὁ ἱππότης Ζωνίαν ντὲ Βαλζουρῶ γύρῃσε τὸ πρῶσπολ του με γρήκι, πῆρε τὸ μαντιλῖο στὰ χεῖρα του καὶ ἔβγαζε γιὰ νὰ τὴν κω-νιάρῃς ἀγάπες, τραγοῦδώντας πάντα τὸ παιητικὸ του τραγοῦδι:

*Μεράδα μετὰ τὸ δλόχρυσα μαλλιά,
ἔλα μετὲ στὴ θεομὴ μου ἀγκαλιά
πὸν μέρα-νύχτα σὲ προσμένει.
Στὰ πόδια σου σάν σκλάβος θὰ σερβῶ,
κι' ἄς ἦτανε γραφτὸ μου νὰ χαθῶ
γιὰ χάρι σου, ὄραια φυλακισμένη!*

'Ἡ κόρη ἔβλεπε ἀπάνω καὶ ὁ τροβαδοῦρος ἀναστεναίε ἀπὸ κάτω...

